

40 آیه از فضائل امیرالمؤمنین در قرآن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیات نازل شده در مورد امیرالمؤمنین علی ابن ابی طالب علیه السلام یا فضائل علی علیه السلام در قرآن

1. اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (6 حمد) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ (حمد 7)

ما را به راه راست هدایت کن... (6) راه کسانی که آنان را مشمول نعمت خود ساختی؛ نه کسانی که بر آنان غضب کرده‌ای؛ و نه گمراهان. (7)

از رسول خدا، امام باقر و امام صادق روایت شده است که علی علیه السلام صراط مستقیم است. (بحار الانوار 373/35) همچنین از سعید بن جبیر از ابن عباس نقل شده است که پیامبر به علی فرمود تو راه روشن خدا و صراط مستقیم و رهبر دین هستی (بحار الانوار 92/38) همچنین در تفسیر المیزان علامه طباطبایی و مجمع البیان علامه طبرسی و تفسیر عیاشی و در کتاب معانی الاخبار ص 32 نیز این حدیث آمده است (

2. از ابو بصیر از امام صادق درباره سخن خداوند «ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ» نقل شده است که فرمود مقصود از کتاب علی است که هیچ شکی در آن نیست که راهنمای پرهیزگاران است. و نیز منظور از متقین تنها شیعیان علی هستند. (بقره آیه 2) (تفسیر عیاشی و تفسیر علی بن ابراهیم قمی 30/1 و شواهد التنزیل 67/1)

3. «الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ» (بقره 3)

«پرهیزگاران» کسانی هستند که به غیب ایمان می‌آورند؛ و نماز را برپا می‌دارند؛ و از تمام نعمتها و مواهبی که به آنان روزی داده‌ایم، انفاق می‌کنند. «

پیرامون تفسیر این آیه گفته اند منظور از غیب، رجعت و قیامت و قیام قائم آل محمد است. یعنی اعتقاد داشتن به اینها. (تفسیر برهان 124/1)

4. «أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» (بقره 5) «آنان بر طریق هدایت پروردگارشانند؛ و آنان رستگارانند.»

حافظ حاکم حسکانی که حنفی مسلک است در شواهد التنزیل به استناد فرمایش حضرت علی علیه السلام می‌گوید که مولا فرمودند: روزی سلمان با من به سخن نشست که یا ابا الحسن کمتر موردی پیش می‌آمد که من و تو با هم نزد رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم حاضر شویم و حضرت نفرماید: ای سلمان این مرد (علی علیه السلام) و حزبش رستگاران روز قیامت اند. (شواهد التنزیل 68/1، ما نزل من القرآن فی علی، تاریخ دمشق 346/2)

5. «يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ» (بقره 9) «می‌خواهند خدا و مؤمنان را فریب دهند؛ در حالی که جز خودشان را فریب نمی‌دهند؛ (اما) نمی‌فهمند.»

امام صادق در تفسیر این آیه فرمود منظور از کسانی که ایمان آوردند آنهایی هستند که آقا و مولایشان امیرالمومنین است. (تفسیر منسوب به امام عسکری ص 113، بحار الانوار 51/6)

6. «وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ» (بقره 13)

حافظ حاکم حسکانی که حنفی مسلک است در شواهد التنزیل استناد به حرف ابن عباس کرده و در این آیه می گوید: منظور از آمن الناس علی بن ابی طالب، جعفر طیار، حمزه، سلمان، ابوذر، مقداد و حذیفه بن الیمان و دیگران می باشد.

صاحب کتاب علی فی القرآن پس از نقل این مطلب می نویسد: مقصود از کلمه ی ناس این افراد می باشد.

7. «وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ» (بقره 14)

«و هنگامی که افراد با ایمان را ملاقات می کنند، و می گویند: «ما ایمان آورده ایم!» (ولی) هنگامی که با شیطانهای خود خلوت می کنند، می گویند: «ما با شما نیستیم! ما فقط (آنها را) مسخره می کنیم!»

حاکم حسکانی از محمد بن حنفیه نقل نموده که گوید چون علی و سلمان و عمار و صهیب و مقداد و ابوذر داخل مدینه شدند و عبدالله ابی منافق و یاران او آن حضرت را مشاهده کردند، عبدالله ابی نزدیک امیرالمومنین آمد و گفت مرحبا آقا و سید بنی هاشم کسی که پدر حسن و حسین و برادر و داماد و جانشین پیامبر است و جان و مال خود را برای او می دهد. پس امیرالمومنین در پاسخ او فرمود وای بر تو ای عبدالله ابی تو منافقی و من بر نفاق تو شهادت می دهم.

عبدالله ابی گفت چگونه چنین نسبتی به من می دهی در حالی که به خدا سوگند من هم مثل شما و اصحاب شما اهل ایمان هستم. امیرالمومنین فرمود مادرت به عزای تو بنشیند تو جز منافق نیستی. و چون علی خدمت رسول خدا آمد وقصه خود را با عبدالله ابی منافق بیان نمود آیات بالا از طرف خداوند نازل شد. یعنی چون عبدالله ابی علی را (که مومن بود) ملاقات نمود گفت ما ایمان به خدا و رسول و قرآن آورده ایم و چون با شیطانهایی مانند خود از منافقان خلوت نمود به آنها گفت ما در کفر و شرک با شما هستیم و تنها می خواهیم علی و یاران او را مسخره کنیم و خداوند آنها را سرزنش می کند و می گوید خداوند آنها را استهزاء می کند یعنی خداوند در قیامت آنها را به جهت مسخره کردن علی و یاران او عقوبت خواهد کرد. (احقاق الحق 535/3)

8. «وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ» (بقره 25)

«به کسانی که ایمان آورده، و کارهای شایسته انجام داده اند، بشارت ده که باغهایی از بهشت برای آنهاست که نهرها از زیر درختانش جاریست»

در تفسیر فرات کوفی آمده است که منظور از کسانی که ایمان آورده اند امیرالمومنین و اوصیای بعد از ایشان و شیعیان ایشان هستند. (تفسیر فرات کوفی ص 53، شواهد التنزیل 74/1)

9. « الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ » (بقره 27)

« فاسقان کسانی هستند که پیمان خدا را، پس از محکم ساختن آن، میشکنند؛ و پیوندهایی را که خدا دستور داده برقرار سازند، قطع نموده، و در روی زمین فساد میکنند؛ اینها زیانکارانند»

در بحار الانوار از امام باقر آمده است که مقصود از عهد الله عهدی است که برای خداوند به ربوبیت، برای رسول او به نبوت و برای علی به امامت و برای شیعیان آنها به دوستی و کرامت گرفته شده و منظور از یفسدون فی الارض کسانی اند که انکار امامت علی و اولاد او را کرده اند. (بحار الانوار 389/24)

10. « وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ » (بقره 31)

« سپس علم اسماء (علم اسرار آفرینش و نامگذاری موجودات) را همگی به آدم آموخت. بعد آنها را به فرشتگان عرضه داشت و فرمود: «اگر راست می گوید، اسمی اینها را به من خبر دهید»

امام صادق در تفسیر این آیه فرمود به خدا سوگند ما اسماء الحسنی و نامهای نیک خداوند هستیم و خداوند هیچ عملی را از بندگان خود نمی پذیرد مگر با معرفت و ولایت ما. (بحار الانوار 5/25)

11. « فَتَلَقَى آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ » (بقره 37) « سپس آدم از پروردگارش کلماتی دریافت داشت؛ (و با آنها توبه کرد.) و خداوند توبه او را پذیرفت؛ چرا که خداوند توبه پذیر و مهربان است. »

از ابن عباس نقل است که گفت از رسول خدا روایت شد که آدم با چه کلماتی خدا را خواند و توبه کرد؟ رسول خدا فرمود ادم خدا را به حق محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین خواند و از او در خواست توبه کرد و توبه اش پذیرفته شد. (غایه المرام 394/1، فردوس الاخبار 151/3 و در المنثور 147/1)

12. « قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ » (بقره 38)

« گفتیم: همگی از آن، فرود آید! هرگاه هدایتی از طرف من برای شما آمد، کسانی که از آن پیروی کنند، نه ترسی بر آنهاست، و نه غمگین شوند.»

امام باقر در تفسیر این آیه فرمودند منظور از هدی در این آیه علی بن ابی طالب علیه السلام است. (تفسیر فرات ص 58، بحار الانوار 129/36)

13. « وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ » (بقره 39) « و کسانی که کافر شدند، و آیات ما را دروغ پنداشتند اهل دوزخند؛ و همیشه در آن خواهند بود. »

در تفسیر برهان ذیل این آیه آمده است که مقصود از آیات در این آیه دلایل صدق پیامبر نسبت به گفته هایی است که در مورد پیشینیان فرموده اند و نسبت به فضائلی است که نسبت به مولی امیر المومنین و امامان از فرزندان ایشان بیان کرده اند. (تفسیر برهان 90/1)

14. علی ابن ابراهیم از پدرش از ابن ابی عمیر از سماعه از امام صادق نقل کرده که آن حضرت درباره خداوند « **وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفٍ بَعِيدٍ كُمْ وَإِيَّايَ فَارْهَبُونَ** » فرمود به ولایت امیرالمومنین وفا کنید تا به پیمان شما وفا کنم یعنی برای شما به بهشت وفا کنم. (بقره 40) (تفسیر برهان 200/1)

15. « **وَأَمِنُوا بِمَا آتَيْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ** » (بقره 41) « و به آنچه نازل کرده‌ام ایمان بیاورید! که نشانه‌های آن، با آنچه در کتابهای شماست، مطابقت دارد »

در تفسیر برهان آمده است که منظور از « به آنچه نازل کردم » آن چیزی است که نازل شده در مورد ذکر نبوت پیامبر و خبر دادن به امامت حضرت علی و عترت ایشان است.

16. « **وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ** » (سوره بقره آیه 43). « و نماز را بپا دارید، و زکات را بپردازید، و همراه رکوع کنندگان رکوع کنید »

موفق بن احمد و ابو نعیم اصفهانی باسناد خود از ابن عباس نقل کرده‌اند که این آیه در خصوص پیغمبر صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام نازل شده و آنها اول کسی بودند که نماز گزارند و رکوع کردند. (غایه المرام باب 176 و همچنین در کتب شواهد التنزیل 85/1، مناقب ابن شهر آشوب 13/2 و خصایص الوحی المبین ص 239 هم این نقل آمده است).

17. « **وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ** » (بقره 45) « از صبر و نماز یاری جوئید؛ و این کار، جز برای خاشعان، گران است. »

روایت شده است که در این آیه منظور از صبر رسول الله هست و مقصود از نماز اقامه ولایت امیرالمومنین است که حمل کردن آن به جز برای خاشعان سخت است و خاشعان شیعیان آن حضرت هستند، (اگر دقت شود در آیه ضمیر مفرد آمده است نه ضمیر مثنی. یعنی فقط نماز که باطن آن همان اقامه کردن ولایت است سخت است به جز برای خاشعان) (اهل بیت فی القرآن الکریم ص 83)

18. « **الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ** » (بقره 46) « آنها کسانی هستند که می‌دانند دیدارکننده پروردگار خویشند، و به سوی او باز می‌گردند. »

از ابن عباس روایت شده است که مقصود از دیدارکنندگان با پروردگار امیرالمومنین و اصحاب ایشان (عثمان بن مظعون و عمار) هستند. (شواهد التنزیل 44/1، ما نزل من القرآن فی اهل بیت ص 46)

19. « **وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ** » (بقره 50) « (به خاطر بیاورید) هنگامی را که دریا را برای شما شکافتیم؛ و شما را نجات دادیم »

در روایات آمده است که خداوند به محمد و آل محمد بنی اسرائیل را نجات داد، یعنی حضرت موسی خدا را به محمد و آل محمد قسم داد و خداوند هم آنان را از فرعون نجات داد. (تفسیر برهان 213/1، تاویل الآیات ص 61)

20. و نیز در مورد آیه « **ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ** » « سپس شما را بعد از آن بخشیدیم؛ شاید شکر (این نعمت را) بجا آورید. » (بقره 52) آمده است که خداوند آنها را بخشید به خاطر اینکه آنها خدا را به محمد و آل محمد خواندند و ولایت رسول الله و امیرالمومنین و اهل بیت ایشان را تجدید کردند آنگاه خداوند هم آنها را بخشید. (تفسیر برهان 98/1)

21. « **وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ** » (بقره 57) « آنها به ما ستم نکردند؛ بلکه به خود ستم می نمایند » امام صادق فرمود خداوند به رسول الله می فرماید که آنها با ترک ولایت اهل بیت تو، به ما ظلم نکردند بلکه به خودشان ظلم کردند. (شرح الاخبار 244/1) و در حدیث دیگری از امام باقر نقل شده است که خداوند بزرگتر از آن است که به او ظلم شود، در واقع ظلم به ما اهل بیت ظلم به خداست. (ینابیع الموده 104/3)

22. « **وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةً نَعْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ** » (بقره 58) « و از در با خضوع و خشوع وارد گردید! و بگویید: «خداوند! گناهان ما را بریز!» تا خطاهای شما را ببخشیم»

روایات در این مورد که اهل بیت باب حطه (و واسطه آمرزش گناهان امت هستند) بسیار زیاد است که این احادیث را فریقین نقل کرده اند. مثلاً در حدیث بسیار زیبایی از قول رسول الله نقل شده است که فرمود: مردم چه کسی از خداوند راستگو تر است، ای مردم همانا پروردگار شما به من امر کرد که علی را به شما معرفی کنم به شما عنوان پرچم (هدایت)، امام، خلیفه و وصی، و اینکه او برادر و وزیر (من) است. ای مردم همانا علی در هدایت بعد از من و دعوت کننده به سوی پروردگار است. همانا او صالح مومنین است، چه کسی خوش گفتارتر است از آن کس که دعوت به سوی خدا می کند و عمل صالح انجام می دهد و می گوید: «من از مسلمانانم». ای مردم همانا علی از من است، فرزند او فرزند من است و او همسر حبیب من است. فرمان او فرمان من است و نهی او نهی من، ای مردم بر شما باد به اطاعت از او و دوری از نافرمانی او همانا اطاعت از او اطاعت از من است و نافرمانی او نافرمانی من است. ای مردم همانا علی صدیق این امت و جدا کننده (حق و باطل) است. تا جایی که فرمود همانا او باب حطه و کشتی نجات و طالوت و ذو القرنین این امت است (امالی شیخ صدوق ص 31 مجلس هشتم، بحار الانوار 93/38، در همین مضمون در کتب بسیاری حدیث نقل شده است از جمله تفسیر در المنثور 71/1، شواهد التنزیل 360/1، ینابیع الموده 274/2 و ...)

23. « **فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ** » (بقره 59)

« اما افراد ستمگر، این سخن را که به آنها گفته شده بود، تغییر دادند؛ (و به جای آن، جمله استهزا آمیزی گفتند؛ لذا بر ستمگران، در برابر این نافرمانی، عذابی از آسمان فرستادیم. »

از امام باقر در مورد این آیه نقل شده است که فرموده اند منظور از آن قولی که ظالمین آنرا تغییر دادند حق آل محمد است و آن نافرمانی هم اشاره به همین غضب حق آل محمد دارد. (تفسیر عیاشی 45/1)

24. از محمد ابن فضیل از ابوالحسن نقل شده که آن حضرت در باره «وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ» (اگر فضل و رحمت خدا بر شما نبود از زیانکاران بودید) فرمود فضل خدا پیامبر و رحمتش امیر مومنان است. (بقره آیه 64)

25. « وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ » (بقره 82) « و آنها که ایمان آورده، و کارهای شایسته انجام داده‌اند، آنان اهل بهشتند؛ و همیشه در آن خواهند ماند. »

از ابن عباس روایت شده است که گفت این آیه برای علی بن ابی طالب نازل شده است و او اولین مومن است و اولین کسی که بعد از پیامبر نماز خواند. (بحار الانوار 202/38 ، شواهد التنزیل 117/1)

26. در احادیث متعددی آمده است که منظور از « وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا » (بقره 83) رسول الله و امیرالمومنین هستند و آن دو پدران این امت هستند. (صراط مستقیم 242/1 ، تفسیر برهان 262/1 ، مناقب آل ابی طالب 105/3 و ...)

27. « أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ » (بقره 87) « آیا چنین نیست که هر زمان، پیامبری چیزی بر خلاف هوای نفس شما آورد، در برابر او تکبر کردید (و از ایمان آوردن به او خودداری نمودید)؛ پس عده‌ای را تکذیب کرده، و جمعی را به قتل رساندید »

امام باقر علیه السلام فرمود در این آیه ، مثل موسی و پیامبران بعد از او و حضرت عیسی برای امت محمد زده شد ، همانا رسول الله چیزی بر خلاف هوای نفس شما آورد به ولایت علی علیه السلام پس عده ای از آل محمد را تکذیب کرده و عده ای را کشتید. (تفسیر عیاشی 49/1 ، تفسیر صافی 158/1)

28. « وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ » (بقره 89)

« و هنگامی که از طرف خداوند، کتابی برای آنها آمد که موافق نشانه‌هایی بود که با خود داشتند، و پیش از این، به خود نوید پیروزی بر کافران می‌دادند (که با کمک آن، بر دشمنان پیروز گردند). آری هنگامی که همان چیزی را که می‌شناختند نزد آنها آمد، به او کافر شدند؛ لعنت خدا بر کافران باد! »

جابر می گوید از امام باقر راجع به تفسیر سخن خداوند که فرمود « هنگامی که همان چیزی را که می‌شناختند برایشان آمد به آن کافر شدند » پرسیدم ، ایشان فرمود باطن این آیه علی علیه السلام است . یعنی مقصود از آن چیزی که می‌شناختند علی است که به آن کافر شدند. (تفسیر برهان 277/1)

29. « بَسْمًا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَغْيًا » (بقره 90) « ولی آنها در مقابل بهای بدی، خود را فروختند؛ که به ناروا، به آیاتی که خدا فرستاده بود، کافر شدند »

امام سجاد در مورد این آیه فرمودند که منظور ولایت امیرالمومنین علی بن ابی طالب و اوصیای او هستند. (بحار الانوار 354/23)

30. « وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ » (بقره 91) « و هنگامی که به آنها گفته شود: «به آنچه خداوند نازل فرموده، ایمان بیاورید!» می گویند: «ما به چیزی ایمان می آوریم که بر خود ما نازل شده است.» و به غیر آن، کافر می شوند؛ در حالی که حق است؛ و آیاتی را که بر آنها نازل شده، تصدیق می کند »

امام باقر فرمودند آنچه خداوند نازل فرموده در مورد علی، بنی امیه می گویند ما به چیزی ایمان می آوریم که بر خود ما نازل شده است، یعنی در قلوب ماست و به غیر آن کافر می شوند یعنی به آنچه در مورد علی علیه السلام نازل شده است. بعد فرمودند «وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ» یعنی علی علیه السلام. (بحار الانوار 98/36، تفسیر نور الثقلین 102/1)

31. از حماد نقل شده است که گفت امام رضا از پدران بزرگوارش نقل می کند که امام صادق در تفسیر آیه شریفه ی « يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ » « هر که را بخواهد به رحمت خود مخصوص گرداند » (بقره 105) فرمود: برگزیدگان به رحمت حق پیامبر خدا، جانشین او و عترت آن دو بزرگوار هستند. به راستی که برای خداوند صد رحمت است که نود و نه مورد آن برای محمد، علی و عترت آن دو بزرگوار ذخیره شده و یک مورد بر سایر یکتا پرستان پخش گردیده است. (تفسیر برهان 140/1)

32. « وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ » (بقره 110)
« و نماز را بخوانید و زکات را پردازید »

از امام باقر روایت شده است که فرمود نماز و زکات حضرت علی علیه السلام است. و نیز از امام صادق روایت شده است که به یکی از صحابه خود فرمودند در کتاب خدا (منظور از) نماز ما هستیم، و ما زکات و روزه و حج و ماه حرام و سرزمین حرام (که حرمت آن باید نگاه داشته شود) هستیم و ما کعبه الله و قبله خدا و وجه الله هستیم (یعنی به وسیله ما مردم به خدا متوجه می شوند). (تفسیر برهان 22/1، بحار الانوار 303/24، تاویل الایات ص 21)

33. « وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ » (بقره 115) « مشرق و مغرب، از آن خداست! و به هر سو رو کنید، آنجا وجه خداست، خداوند بی نیاز و داناست! »

از امام صادق روایت شده است که به یکی از صحابه خود فرمودند در کتاب خدا (منظور از) نماز ما هستیم، و ما زکات و روزه و حج و ماه حرام و سرزمین حرام (که حرمت آن باید نگاه داشته شود) هستیم و ما کعبه الله و قبله خدا و وجه الله هستیم (یعنی به وسیله ما مردم به خدا متوجه می شوند). همانا خداوند فرمود و به هر سو رو کنید، آنجا وجه خداست و ما آیات (خدا) هستیم و ما دلیل (راه) هستیم، و دشمن ما در کتاب خدا فحشا و زشتی و ظلم و سرکشی و قمار و سنگهای نصب شده (برای قربانی که به آنها تبرک می جویند) و تیرهای قمار و بتها و جبت و طاغوت و مردار و خون و گوشت خوگ هستند. سپس فرمود همانا خداوند ما را خلق کرد و خلق ما را بزرگ داشت و به ما فضیلت داد و ما را امین خود و حافظان و نگهبانان بر آنچه در آسمان و زمین است قرار داد، تا جایی که فرمود پس اسم ما در کتاب او هست و اسم ما به بهترین اسماء هست و (تفسیر برهان 22/1)

34. ابی ولاد می گوید از امام صادق راجعه به این آیه « **الَّذِينَ آمَنُوا هُمْ أَكْبَرُ بِحَقِّ تِلَاوَتِهِ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ** » (بقره 121) « کسانی که کتاب آسمانی به آنها داده‌ایم آن را چنان که شایسته آن است می خوانند؛ آنها به قرآن ایمان می آورند » پرسیدم فرمود آنها ائمه هستند.

35. امیرالمومنین در نامه ای به معاویه نوشت ای معاویه ما آل پیامبر هستیم ما **اولو الارحام** هستیم ما اهل بیت هستیم. خداوند ما را اختیار کرد و برگزید و نبوت را در ما قرار داد و کتاب برای ماست و حکمت و علم و ایمان و بیت الله و مسکن اسماعیل و مقام ابراهیم مال ماست. تا آنجا که فرمود ما ائمه مسلمة (یعنی کسانی که همیشه تسلیم فرمان خدا هستند) هستیم. که این جمله برگرفته شده است از آیه 128 سوره بقره. (بحار الانوار 133/33)

36. همچنین در احادیث آمده است که منظور از **مله ابراهیم** که همان آیین حضرت ابراهیم است ائمه هستند که خداوند در سوره بقره آیه 130 می فرماید « جز افراد سفیه و نادان، چه کسی از آیین ابراهیم، (با آن پاکی و درخشندگی)، روی گردان خواهد شد » (تفسیر عیاشی 57/1)

37. همچنین از امام باقر در مورد آیه « **إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ** » (بقره 132) « و ابراهیم و یعقوب فرزندان خود را به این آیین، وصیت کردند؛ (و گفتند) «فرزندان من! خداوند این آیین پاک را برای شما برگزیده است؛ پس مبادا جز در حالی که تسلیم و فرمانبردار او باشید از دنیا بروید!» روایت شده است که ایشان فرمودند تسلیم به ولایت علی باشند. (بحار الانوار 341/35)

38. « **قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَ..... * فَإِن آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ** » (بقره 136 و 137)

« بگویند: «ما به خدا ایمان آورده‌ایم؛ و به آنچه بر ما نازل شده؛ و آنچه بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و پیامبران از فرزندان او نازل گردید، و (همچنین) آنچه به موسی و عیسی و پیامبران (دیگر) از طرف پروردگار داده شده است، و در میان هیچ یک از آنها جدایی قائل نمی شویم، و در برابر فرمان خدا تسلیم هستیم؛ * اگر آنها نیز به

مانند آنچه شما ایمان آورده‌اید ایمان بیاورند، هدایت یافته‌اند؛ و اگر سرپیچی کنند، از حق جدا شده‌اند و خداوند، شر آنها را از تو دفع می‌کند؛ و او شنونده و داناست.»

از امام باقر روایت شده است که در مورد این قسمت از آیه « **آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا** » « ما به خدا ایمان آورده‌ایم؛ و به آنچه بر ما نازل شده » فرمود همانا آنها امیرالمومنین و امام حسن و امام حسین و فاطمه و ائمه بعد از آنها هستند. سپس فرمود، « **فَإِنِ آمَنُوا** » « اگر آنها نیز به مانند آنچه شما ایمان آورده‌اید ایمان بیاورند » یعنی مردم، « **بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ** » یعنی به آنچه که علی و فاطمه و حسن و حسین و ائمه بعد از ایشان ایمان آوردند « **فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ** » « هدایت یافته‌اند؛ و اگر سرپیچی کنند، از حق جدا شده‌اند »، در واقع یعنی اگر مردم به آنچه که شما (اهل بیت) ایمان آورده‌اید ایمان بیاورند هدایت یافته‌اند و اگر سرپیچی کنند از حق جدا شده‌اند. (تفسیر عیاشی 61/1 ، تفسیر صافی 192/1)

39. « **صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ** » (بقره 138) « رنگ خدایی (بپذیرید) و چه رنگی از رنگ خدایی بهتر است؟! و ما تنها او را عبادت می‌کنیم. »

روایات متعددی به این مضمون رسیده است که صبغه الهی گرفتن یعنی ولایت امیرالمومنین و اهل بیت را داشتن. تفسیر فرات کوفی ص 61 ، بحار الانوار 366/23 ، کافی 422/1 ، تفسیر برهان 388/1 ، تفسیر نور الثقلین 132/1

40. « **وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ ...** » (بقره 143)

« همان گونه (که قبله شما، یک قبله میانه است) شما را نیز، امت میانه‌ای قرار دادیم. تا بر مردم گواه باشید؛ و پیامبر هم بر شما گواه است. و ما، آن قبله‌ای را که قبلاً بر آن بودی، تنها برای این قرار دادیم که افرادی که از پیامبر پیروی می‌کنند، از آنها که به جاهلیت بازمی‌گردند، مشخص شوند.»

از امام باقر نقل شده است که فرمود مقصود از « شاهد براعمال مردم » ما هستیم .

نیز از برخی علمای اهل سنت روایت شده است که این آیه در مورد امیرالمومنین آمده است . (تفسیر نور الثقلین 113/1 ، تفسیر صافی 197/1 ، بحار الانوار 441/22 ، در شواهد التنزیل 129/1 از امیرالمومنین روایت شده است که ما گواهان و شاهدان بر مردم هستیم و ما حجت خدا بر روی زمین هستیم و مقصود خداوند از آیه " **وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا** " ما هستیم)

همچنین در مورد این قسمت « **وَ مَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا** » در روایات آمده است که علی علیه السلام اولین کسی بود که خدا او را با پیامبر هدایت کرد . (شواهد التنزیل 120/1)